

ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization
המחלקה לפעילות בתפוצות
Department for Diaspora Activities

בית העם

שיג ושיח ציוני

שוב נתחיל מחדש

מוסף בית העם לחגי תשרי
ראש השנה, יום הכיפורים וסוכות

יזום והפקת התוכנית: המחלקה לפעילות בתפוצות, תשע"ו
עריכה ראשית: גוסטי יהושע ברוורמן, ראשת המחלקה לפעילות בתפוצות
איסוף חומרים, כתיבה, עריכה והפקה: אראלה גורן

החוברת הופקה לצרכים חינוכיים פנימיים בלבד
המעוניינים בהפעלת התוכנית ובקבלת פרטים בנושא
מתבקשים לפנות למחלקה לפעילות בתפוצות: BeitHaam@wzo.org.il

תכנית "בית העם" פותחה על ידי המחלקה לפעילות בתפוצות, בהסתדרות הציונית העולמית, במטרה לעודד שיג ושיח בנושאים של משמעות הציונות במאה ה-21. זוהי הזדמנות לכל אחת ואחד בכל מקום בעולם, ללא תלות בידע מוקדם, לחשוב, להטיל ספק ולדון על הציונות ומידת הרלוונטיות שלה לחיינו.

האם הושלם החזון הציוני? מה תפקידה של מדינת ישראל עבור החיים מחוצה לה? כיצד נראים יחסי הגומלין בין ישראל לתפוצות בעידן הזה? ועוד.

לתכנית מגוון חומרים הכוללים טקסטים מסורתיים ומודרניים, סרטונים, יצירות אמנות, משחקים ועוד, באמצעותם אנו שואפים ליצור דיון תוסס ביקורתי ועדכני.

חוברת זו שהינה חלק ממערך הפעילות הרחב והמתחדש, מגישה הצעה לפעילות לחגי תשרי.

חגי תשרי נושאים משמעות וסמליות שנוגעת לכל אדם ובוודאי לכל יהודי. חשבון נפש, סליחה,

תשובה, בית ועוד. בחוברת שירים, ציטוטים מן המקורות, קטעי פרוזה ומסות המאפשרים

להתבונן על החגים מזווית אישית פחות מקובלת. בהנגישנו טקסטים אלו אנו מאפשרים לכם הצצה הן להוויה היהודית

והישראלית כפי שהיא משתקפת ביצירות ספרותיות מגוונות, והן לכותבים והוגי דעות שבכתיבתם היו חלק מעיצוב האתוס

הישראלי והלאומי.

תכני "בית העם" קיימים בעברית, אנגלית, ספרדית, צרפתית, פורטוגזית, איטלקית וגרמנית ובמידת הצורך יתורגמו לשפות נוספות. החומרים ניתנים לשימוש במסגרות שונות ולקהלים מגוונים.

אנו מזמינים אתכם לעשות בהם שימוש, ולעמוד אתנו בקשר לכל בקשה או שאלה בנושא. beithaam@wzo.org.il

גוסטי יהושע ברוורמן, ראשת המחלקה לפעילות בתפוצות.

שוב נתחיל מחדש – נתן יונתן

שוב נתחיל מחדש, נשכלם מתחילים;
החורש, האוסף, המשוור, העלים
הנופלים עם הרוח, פניני הטללים
והגל החוזר אל חופיו התלולים.

מתחילים מחדש. למה לא? מה זה רע?
גם הזמן לפעמים מתבלבל בפפירה
גם הגל אל החוף מבקש חזרה
גם תבת הזמרה נשרה שוב את שירה.

שוב נתחיל מחדש, נשכלם מתחילים
נגנן את השיר באותן הפלים
שאין מתעופות, לעולם, פגלים
השבים בלי חדל
אל הים הגדול
אל חולות החופים התלולים...

נתן יונתן – (נולד ב- 1923 באוקראינה, נפטר ב-2004 ישראל) היה משורר ישראלי. שיריו תורגמו לשפות רבות, ורבים מהם הולחנו והוקלטו על ידי מבצעים רבים.

ראש השנה

**”יש ציירים ההופכים את השמש לנקודה צהובה,
אבל יש אחרים שבעזרת היצירתיות שלהם הופכים נקודה צהובה לשמש” פאבלו פיאקסו**

ראש השנה הוא חג יהודי שחל בא' וב' בתשרי, הימים הראשונים בשנה העברית. ראש השנה נחשב במסורת היהודית ליום המלכת האל על האנושות, וכן נחשב ליום הדין בו נידון האדם על השנה החולפת ונקבע מה יארע לו בשנה הבאה. המצווה העיקרית של החג היא שמיעת תקיעה בשופר. כמו כן נוהגים לשלוח כרטיסי ברכה, להתפלל תשליך, ולערוך סעודה חגיגית, הכוללת את מאכלי החג ובהם תפוח בדבש.

ראש השנה - יום תרועה (במדבר כ"ט/6-1)

”וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מִלְאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם. וַעֲשִׂיתֶם עֲלֶיהָ לְרִיחַ נִיחֹחַ.”

המנהג היחיד שמייחד את ראש השנה בתורה הוא המצווה לחגוג את החג בקול תרועה גדול של השופר.

תקיעת השופר נעשית בציבור.
מה היא מסמלת עבור היחיד?
עבור הציבור?

סתיו יהודי – אברהם חלפי (לחן: יוני רכטר)

<https://www.youtube.com/watch?v=jOXRSYIzKlg>

סתיו יהודי בארץ אבותי
שולח בי
רמזי אלול.

כבר משתגעות בי קצת
הציפורים הקטנטנות שורקות העצב
של יום הכיפורים.

אז יתקע בשופרות לפתוח שערי שמיים.
ופנים יהודיות מן הגולה
באפרפר נוגה
ירחפו לפני כסא אדון עולם.

ובקשות ותחנונים וניצוצות הרבה
בעומק עיניהן.

● מיהן "הציפורים הקטנטנות שורקות העצב"?
● "אז יתקע בשופרות לפתוח שערי שמיים". אילו עוד
משמעויות/ תפקידים יכולים להיות לתקיעה בשופר בראש
השנה?
● מדוע לדעתך בוחר חלפי לכתוב על יהודים מן הגולה ולא על
יהודים ישראלים?
● "ופנים יהודיות מן הגולה באפרפר נוגה" – האם ליהודי הגולה
פנים שונות מליהודים שמתגוררים בישראל? נסה/י לדמיין
יהודי בגולה למול יהודי שחי בישראל. האם יש הבדלים בין
יהודים בהתייחס למקום מושבם בעולם?

אברהם חלפי (1904 – 1980) נולד בפולין. בגיל 20 עלה לישראל. היה משורר ושחקן תאטרון.

החיים שיש לך – יונה וולך

החיים נִשְׁיֵש לך
הם החיים נִשְׁחִיית
הַבֵּט אחֹרָה בְּהִבֵּנה
מִצָּא אֶת נִקְדַּת הַבְּרָאשִׁית
הַבְּרִיאָה
בְּרָא אֶת עֶצְמְךָ
זֶה הָעוֹלָם הַטּוֹב בְּיוֹתֵר
הַיְחִיד
נִשְׁתַּכֵּל לְבָרָא
כָּל זֶה מִצִּי בְּתוֹכְךָ
גִּלָּה אוֹתוֹ
הַתְחַל מְהֵרָה
הַבֵּט עַל חַיֶּיךָ
כָּעַל נִשְׁעוֹר כַּע
עַל מָה נִשְׁהִיָּה
כָּעַל עֵנֶשׁ
הַרְחֵקָה
עֲמִידָה בְּפִנֵּה
נִזְקָא אוֹט בְּסָבּוּב הָרָאשׁוֹן
תִּלָּן כְּאֶחָד נִשְׁהִבְרִיא
כְּאֶחָד נִשְׁחַלָּה.

- כותבת וולך "בְּרָא אֶת עֶצְמְךָ". לו יכולת להפעיל מטה קסמים, כיצד היית רוצה לברוא את עצמך – באיזו מדינה היית בוחרת להיוולד, בן/בת לאיזו דת?
- אם מביטים אחֹרָה בְּהִבֵּנה – מדוע יש צורך לברוא מחדש? לאילו דברים בנו אנו יכולים לגלות הבנה?
- "מִצָּא אֶת נִקְדַּת הַבְּרָאשִׁית" מהי נקודת הבראשית? האם יש לנו נקודת בראשית אינדוידואלית? ולנו כעם, האם יש לנו נקודת בראשית משותפת?
- האם ראש השנה העברית מסמל עבורך זמן של התחלות חדשות? או שאתה חשה כך דווקא בתחילת השנה האזרחית? מה המשמעות של החיבור הפנימי לתאריך העברי או הלועזי?
- מה היית מאחל לעצמך בפרוש עלינו השנה החדשה? לסובבך? ולעם היהודי?

יונה וולך הייתה משוררת ישראלית בולטת בהשפעתה ובייחודה. היא נפטרה ממחלת הסרטן בשנת 1985 בעודה רק בת 41. יחודה של וולך היה בכתיבה חדשנית ונועזת בנושאים של מיניות, מגדריות מטושטשת, משמעות הקיום, טירוף ושפיות.

חשבון נפש

אחת המצוות של ראש השנה ועשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ויום כיפור, היא עשיית חשבון נפש. לפני שמבקשים סליחה מהבורא ומחברים (בין אדם למקום ובין אדם לחברו), אנחנו מצווים לערוך חשבון נפש פרטי ולהיות כמה שיותר ישרים עם עצמנו בכל הקשור להתנהגות ולמוסר שלנו. חשבון נפש יכול להיות פילוסופי וחילוני, ולהיעשות מדי יום, מדי תקופה, או על פי המסורת היהודית פעם בשנה.

טוב לאדם – זלמן נזר

טוב לאדם היות פעם בָּדָד.
לא סֶפֶר, לא רֶעַ, לא צָבִיר וְלֹא פָּרִט,
רק הוא עם לְבֹ, עם הַלֵּב רַק בְּלִבָּד.
טוב לאדם היות פעם בָּדָד.
וטוב כִּי יֵצֵא פֶּעַם רִיק מִנְכָּסִיו.
לא בֵּית, לא שָׂדֶה, לא נִדְרָשׁ, לא חֵיב.
רק יִקְנִיב אֶל לְבֹ וְיִחְרִישׁ חֶרֶשׁ רֵב
טוב כִּי יֵצֵא הָאָדָם מִנְכָּסִיו.
כִּי יִקְנִיב אֶל לְבֹ וְיִבִּין לַחֲיִין
וְיַדַּע אֲשֶׁר יֵשׁ וְיִחְוֶשׁ מָה חֵיב.

- האם גם אתה זקוקה לשקט שלם על מנת להתבונן על חיירך? האם אתה עושה זאת מעת לעת? מתי לאחרונה היית עם עצמך והקשבת לליבך/ התבוננת על חיירך?
- האם חשבון נפש הוא תהליך אנושי ספונטאני? או תהליך שאנו מצווים לו ונזכרים בו בזכות המועד הקבוע בלוח השנה היהודי?
- "טוב כי יצא ריק מנכסיו" תנו משמעות למשפט: על אילו נכסים לדעתכם מדבר שז"ר? האם מדובר רק בנכסים אישיים או גם לאומיים? מה היתרונות שביציאה מנכסים מה הסכנות?

זלמן שז"ר, 1889-1974, היה נשיאה השלישי של מדינת ישראל, סופר, משורר, היסטוריון, מראשי הציונות, חבר הכנסת ושר החינוך והתרבות בממשלת ישראל הראשונה.

תשובה

דבריו של רבי בונם

רבי בונם מפשסחא היה אומר לחסידיו: "האשמה הגדולה ביותר של האדם אינה החטאים שהוא חוטא-הנפסיון עצום הוא וכחו דל! האשמה הגדלה של האדם היא שיכל הוא בכל רגע לעשות תשובה ואינו עושה". (אור הגנוז, 418)

- האם אתה מסכים/ה עם רבי בונם כי לא לעשות תשובה חמור יותר מלחטוא? מדוע?
- מה זה מבחינתך "לעשות תשובה"? האם יש דבר כזה?

- האם אתה מסכים/ה כי בעל תשובה קודם לצדיק? מדוע?
- האם יש תשובה אמיתית? מי מגדיר מה? מה? בעיניך? מה נדרש האדם כדי לעשות תשובה שכזו?
- ולגבי קבוצה/קהילה- מהו תיקון עולם? האם יש תיקון אמיתי ותיקון שאינו אמיתי?

הרמב"ם, משנה תורה, ספר המדע, הלכות תשובה, ז', הלכה ד'
ואל ידמה אדם בעל תשובה, שהוא מרחק ממעלת הצדיקים מפני העוונות והחטאות שעשה. אין הדבר כן אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא, כאלולא חטא מעולם. ולא עוד אלא ששכרו הרבה, שהרי טעם טעם החטא ופרש ממנו וכבש יצרו. אמרו חכמים "מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמדין יכולין לעמוד בו" כלומר מעלתן גדלה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם מפני שהן כובשים יצרם יותר מהם.

יום כיפור

“סליחה לא משנה את העבר, אך היא יכולה להרחיב את העתיד” – פול בוסה

יום הכיפורים הוא חג מקראי ואחד ממועדי ישראל, הנחשב ביהדות ליום הקדוש ביותר בלוח השנה העברי. יום הכיפורים חל בעשרה בתשרי ובמוקדו עומדות התשובה והסליחה, ועל פי ציווי התורה נדרש להתענות ביום זה. על פי חז"ל העינוי כולל חמישה איסורים: אכילה ושתיה, סיכה (סיכת הגוף בשמן), רחיצה, נעילת הסנדל (נעילת נעל עור) ותשמיש המיטה (קיום יחסי אישות). זהו הצום היחיד שאינו נדחה מפני השבת.

ויקרא כ"ג/26-29

וַיְדַבֵּר ה', אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: אֶךְ בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא, מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם, וְעִנִּיתֶם, אֶת-נַפְשֵׁיכֶם; וְהִקְרַבְתֶּם אֵשֶׁה, לָהּ וְכָל-מְלֹאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ, בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה. כִּי יוֹם כִּפּוּרִים הוּא לִכְפֹּר עֲלֵיכֶם, לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם. כִּי כָל-הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא-תַעֲנֶה בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה, מֵעַמִּיָּהּ."

למנחה

לפניך "מצגת סליחות". במצגת 30 שקפים המציגים באופן ויזואלי מיוחד סוגים שונים של סליחות. בקש מהמשתתפים לסמן לעצמם במהלך ההקרנה אילו שקופיות דיברו אל ליבם. ובהמשך כל אחד יוכל לבחור סליחה אחת שאליה התחבר במיוחד ולספר לקבוצה למה.

פעילות נוספת אפשרית היא- בהשראת השקופיות, לבקש מהמשתתפים לצייר/ ליצור/ לכתוב את "הסליחה שלהם". (בהתאם לצורך על המנחה לדאוג מבעוד מועד לחומרי יצירה- דפים/ צבעים/ דבק/ מספרים וכו'). למצגת לחצו כאן או סרקו את הקוד.

לכאורה – זרובבל גלעד

ולכאורה כה פשוט וטבעי
לומר לאדם יקר
את המילה האחת
וטבעי הוא לגשת
ביד לאחוז, להציץ בעיניים
וזה הענן האופף את הלב יימוג
לכאורה.

● מהי, לדעתך, "המילה האחת" עליה כותב גלעד?
● מה אתה מרגישה לאחר קריאת השיר של גלעד?
מסכים/מ/ מזדהה/ לא מקבלת? מדוע כל כך קשה לכל כך הרבה אנשים (גם ביחסים חבריים או זוגיים אינטימיים) לבטא מילה זו?
● ממי היית רוצה לבקש סליחה? מה מפחיד אנשים לבקש סליחה? למה *sorry seems to be the hardest word*?
למה הסליחה חושפת אותנו?

הרמב"ם, משנה תורה, הלכות תשובה, פרק ב, הלכה ט

אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרין, אלא על עבירות שבין אדם למקום [=לאלוהים]... אבל עבירות שבין אדם לחבירו כגון החובל [=הפועל] את חבירו או המקלל חבירו או גוזלו וכיוצא בהן, אינו נמחל לו לעולם עד שיתן לחבירו מה שהוא חייב לו וירצהו [=יפייס אותו]. אף-על-פי שהחזיר לו ממון שהוא חייב לו צריך לרצותו [=לפייסו] ולשאול [=לבקש] ממנו שימחול [=שיסלח] לו. אפילו לא הקניט את חבירו אלא בדברים - צריך לפייסו ולפגע בו [=להיפגש איתו] עד שימחול לו. לא רצה חבירו למחול לו - מביא לו שורה של שלשה בני אדם מרעיו [=מחבריו של הנפגע], ופוגעין בו [=פוגשים אותו] ומבקשין ממנו. לא נתרצה להן [=לא קיבל את ההתנצלות] - מביא לו שניה ושלישית [=שורה חברים שנייה ושלישית]. לא רצה - מניחו והולך לו. וזה שלא מחל [=שלא סלח] הוא החוטא...

● האם אתה מסכים/ה עם הרמב"ם כי הן התשובה והן יום הכיפורים אינם מכפרים על עברה שבין אדם לחברו, ורק סליחה ישירה עושה זאת? מדוע?
● האם תמיד נכון לבקש סליחה? האם אין מצבים בהם אפשר או אפילו רצוי לא לבקש סליחה/ לא לסלוח?
● מדוע אדם שלא מחל למבקש הסליחה, גם לא אחרי שלש פעמים שביקש סליחה - הוא החוטא?
● כיצד אתה תופסת/ת בקשת סליחה, כחולשה או ככח? מה כוחו של מבקש הסליחה? ושל האדם ממנו מבקשים?

זרובבל גלעד (1912 - 1988), משורר עברי, עורך ומתרגם. נולד בבסרביה, ונמלט עם משפחתו לעיר אודסה, עלה לישראל בשנת 1924 לקיבוץ עין חרוד, שם חי עד מותו. זרובבל גלעד היה מראשוני הפלמ"ח ומשורריו. כתב את המנון הפלמ"ח.

אבנים- לב טולסטוי / תרגום- אליעזר שטיינמן

שני אנשים באו אל הצדיק לבקש תורה ומוסר מפיו. האחד היה בעיניו חוטא גדול. בימי נעוריו קם על רעהו בשדה בחרון אפו ויכהו, והאיש מת מן המכות אשר הוכה. מן היום ההוא מוסר ליבו לא נתן לו מנוח. האחר לא נכשל מימיו בחטאים גדולים, ויהי זך וישר בעיניו.

הצדיק חקר את פי האנשים וישאל לחייהם ולמעשיהם. הראשון הודה בדמעות על עונו הגדול. הוא גם לא קיווה שעונו יכופר. השני אמר, כי מימיו לא נכשל בחטאים גדולים, ועל כן לא יזכרם ולא יעלם על ליבו.

הצדיק אמר לראשון: "לך בני אל מעבר לגדר, ומצא לי שם אבן גדולה ככל אשר תמצא ידך לשאת והבאת אותה לי, ואתה" אמר לאיש השני, אשר לא נכשל מעולם, "הבא לי אבנים רבות ככל אשר תמצא ידך לשאת, אך האבנים תהיינה קטנות". וילכו האנשים ויעשו את מצוות הצדיק. האחד הביא אבן גדולה, והאחר- שק מלא אבנים קטנות. הצדיק הביט על האבנים ואמר: "ועתה - זאת עשו, קחו את כל האבנים והשיבון אבן אבן למקומה, ואחר תבואו אלי".

והאנשים הלכו לעשות את מצוות הצדיק. האחד מצא על- נקלה את המקום, אשר שם לקח את האבן הגדולה ויניחה שם, אך השני לא יכול היה לזכור את המקומות הרבים, אשר שם אסף את האבנים הקטנות, וישוב אל הצדיק עם כל אבניו מבלתי יכול לעשות את מצוותו.

"כמשפט האבנים האלה", אמר הצדיק, "גם החטאים אשר יחטא האדם. אתה השבת על- נקלה את האבן הגדולה והכבדה, כי זכרת את המקום אשר לקחת, ואתה לא יכולת, יען כי לא זכרת את המקומות, אשר שם לקחת את האבנים הקטנות. אשרי אדם זוכר פשעו, וכאבן כבדה יכבד על ליבו. עונו יסור וחטאתו תכופר. ואוי לו לאיש, אשר לא ייתן לב לעוונות ולחטאים הקטנים, וברוב הימים לא יזכרם ולא ימצא כפרה עליהם".

● **התוכלי למצוא דוגמאות ל"אבנים גדולות" ו"לאבנים קטנות" מחיינו?**
 ● **להבנתך, מדוע לדעת הצדיק מקומם של העוונות והחטאים הקטנים אינו פחות מאלו של הגדולים, ואפילו עולה עליהם? ומהי דעתך בסוגיה זו?**

סוכות – בית

“המוצא שלוה בביתו, בין אם הוא מלך או איכר, הוא המאושר באדם.” יוהן וולפגנג פון גתה

סִכּוֹת הוא חג מקראי הנחוג במשך שבעה ימים, בין ט"ו לכ"א בתשרי. יום החג הראשון הוא יום טוב, ואחריו שישה ימי חול המועד. סוכות הוא החג השלישי מבין שלוש הרגלים המופיעים בתנ"ך, וכאשר בית המקדש היה קיים, היו בני העם עולים לירושלים בחג זה. בחג הסוכות, מצווה לשבת בסוכה, ולהשתמש בה בכל השימושים הרגילים של בית. לאכול, לשתות ואף לישון בה, כל שבעת ימי החג, זכר לסוכות בהן ישבו בני ישראל במדבר לאחר יציאתם מצרים. מצווה נוספת של החג היא ליטול את ארבעת המינים. נטילת ארבעת המינים היא לקיחת ארבעה מיני צמחים: לולב (השדרה המרכזית של הדקל), אתרוג (ממשפחת פירות ההדר), שלושה הדסים ושתי ערבות (ערבי נחל), ונענועם בכל יום מימי החג.

ספר ויקרא, פרק כ"ג, פסוקים ל"ט-מ"ג

אֲךָ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַסְפְּכֶם אֶת תְּבוּאֹת הָאָרֶץ תַּחֲגֹזוּ אֶת חַג הַיְּשִׁבָּה יָמִים בָּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁבְתֹּן וּבָיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁבְתֹּן. וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בָּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵץ עָץ עֵבֶת וְעָרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. וַחֲגַתֶּם אֹתוֹ חַג ל-הַיְּשִׁבָּה יָמִים בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַחֲגֹזוּ אֹתוֹ. בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֲזָרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת. לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַּסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

במשך 7 ימים הופכת הסוכה להיות ביתנו. מהו בית? מה הוא מסמל? מה המשמעויות שאנו מעניקים לו- הפיזיות, הרגשיות, הנפשיות, הלאומיות?

סוכות - הערך המיוחד של שוויון - אביגיל גרץ

"המילה סוכות היא לשון רבים למלה "סוכה". מדובר במבנה ארעי עם קירות, מכוסה בענפי עצים או בקני במבוק. במהלך החג משמשת הסוכה כמרכז החיים של המשפחה. כל הארוחות מוגשות בה, ורבים אף ישנים בה. התורה מצווה עלינו להניח את החיים הנוחים ואת הנוחות למשך שבוע ימים ולחיות כמו נוודים. יש לבטוח בטבע. לעזוב את החפצים היקרים ולהיות שווים בין שווים. כל כך הרבה פעמים הדברים היקרים שלנו מגדירים אותנו ויוצרים חומות בינינו לבין האנשים מסביבנו. החג הזה מזמין אותנו להיות בסיסיים, להיות אחד עם הטבע והאקלים שלו ויותר חשוב מכל, לשים בצד את הכלים שלנו לשיפוט, ולקבל באמת את האחרים שמבלי כל הדברים היקרים שלהם, דומים לנו. מבנה הסוכה מאפשר לנו לראות כמה שברירים הקירות "האמיתיים" שלנו, איך הדברים שמסביבנו הם ארעים ואיך "בית" לא צריך כל כך הרבה. אושר ושמחה וחברת אנשים הם כל מה שאנחנו באמת צריכים."

- אביגיל גרץ מייחסת לחג הסוכות ערכים של שוויון, פשטות, צניעות, קרבה אל הטבע, ומדרגת את הצרכים האנושיים באופן שונה מזה שחברת השפע המערבית הרגילה אותנו. האם תפיסתה כי "אושר ושמחה וחברת אנשים הם כל מה שאנחנו באמת צריכים" מדברת אליך? האם אתה/מסכים/ה עם סדר העדיפויות הזה?
- למה מתכוונת גרץ כשהיא כותבת "מבנה הסוכה מאפשר לנו לראות כמה שברירים הקירות "האמיתיים" שלנו"? (קירות ביתנו ואו הקירות שאנו בונים סביבנו).
- מה נחוץ לבית בשביל להיות מוגדר ככזה? מה בין מקום שלנים/ גרים בו לתחושה של בית? איך מייצרים תחושה כזאת?
- האם אתה/מוכח/ה "להניח את החיים הנוחים ואת הנוחות" לזמן מה? מהו המחיר שתשלמי אם תעשה/י כך? ומהו הרווח?

אביגיל גרץ ילידת 1975 פרסמה שירים, סיפורים ומחזות אשר זכו בשבחים ובפרסים. כתבה טור באתר אינטרנט ידוע על פרשות שבוע עם הקשר בודהיסטי.

לאיזה בית מתכוונת לדעתך דורותי
בדבריה?
איזה עוד סוגים של בתים יש לך?

פרנק לימן באום מתוך הספר "הקוסם מארץ עוץ"

"זה משום שאין לך מוח" ענתה הילדה. "לא משנה כמה משמימים ואפורים הבתים שלנו, אנשים בשר-ודם תמיד יעדיפו לגור שם מאשר בכל מדינה אחרת, יפה ככל שתהיה. אין מקום כמו הבית."

משנה, פרקי אבות 1:5

יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך
פתוח לרחוקה, ויהיו עניים בני ביתך

- מדוע רובנו איננו פותחים את בתינו לרווחה כל השנה כשם שאנו עושים בחג הסוכות בסוכה? מה זה אומר עלינו? על הערכים של העולם המודרני? על המבנה החברתי של העת הזו? על מהו בית עבורנו?
- האם רובנו אכן מקיימים מצוות אושפיזין? (ארוח בסוכה)

אורן- לאה גולדברג

פֶּאן לֹא אֲנִשְׁמַע אֶת קוֹל הַקּוֹקְיָה.
פֶּאן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מִצְנָפֶת נֶשֶׁלִּג,
אֲבָל בָּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלֻדֵּינִי שֶׁשָּׁקְמָה לְתַחֲיָה.

צִלְצוֹל הַפְּחָטִים: הִיָּה הִיָּה
אֶקְרָא מוֹלְדֹת לְמֶרְחֵב-הַשְּׁלֵג,
לְקֶרֶב יִרְקָרֵק כּוֹבֵל הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

אוֹלִי רַק צִפְרִי-מִסָּע יוֹדְעוֹת-
כְּשֶׁהֵן תְּלִיזוֹת בֵּין אֶרֶץ וְנִשְׁמִים -
אֶת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל נִשְׁתִּי הַמוֹלְדוֹת.

אֲתֶכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פְּעַמִּים,
אֲתֶכֶם אֲנִי צְמַחְתִּי, אֲרָנִים,
וְשָׁרְשֵׁי בְּשָׁנֵי נוֹפִים שְׁוֹנִים

● מדוע, להבנתך, "שתי המולדות" של לאה גולדברג גורמות לה כאב?

- האם גם אתה מרגישה שיש לך שתי מולדות אילו רגשות הן מעוררות בך?
- האם אפשר להיות "שתול" בשני מקומות בו זמנית? האם מקום אחד בא על חשבון השני?
- התוכלי לכתוב/ לתאר/ לצייר את כל אחת מהמולדות שלך, כפי שעושה גולדברג?

לאה גולדברג היא מהמשוררים העבריים המפורסמים ביותר בעת החדשה. גולדברג נולדה בראשית המאה הקודמת בקובנה שברוסיה, ועלתה לישראל בהיותה אישה צעירה. בנוסף לכתיבת שירה, כתבה גם לילדים, הייתה מתרגמת, מבקרת וחוקרת ספרות. כלת פרס ישראל לספרות לשנת 1970. פרופסור לספרות באוניברסיטה העברית בירושלים.

תוכנית בזל

תכנית בזל גובשה בהקונגרס הציוני הראשון בבזל, (שווייץ, 1897) ונוסחה על ידי מקס נורדאו. מטרת התוכנית: "הציונות שואפת להקים בית מולדת לעם היהודי בארץ ישראל, המובטח לפי משפט הכללי", כלומר: שאיפה להקמת בית לאומי ליהודים בארץ ישראל, בהסכמתן של אומות העולם. בתוכנית לא נעשה שימוש במונח "מדינה" אלא "בית מולדת", מחשש לתגובת העות'מאנים ששלטו באותה העת בארץ ישראל ויכלו להתנכל ליהודים שם.

• תכנית בזל מחברת בין המושגים בית ו-מולדת. למולדת שתי הגדרות מילוניות:

האחת- הארץ שבה נולד אדם; מכורה, והשניה- שטח אדמה או חבל ארץ אשר לעם יש זיקה היסטורית ארוכה אליו. שטח בו נוצרה הזהות הלאומית של העם.

• מהי מולדתך? מדוע? האם יכולות להיות לאדם "שתי מולדות"?

• האם מולדת היא בית? אילו עוד סוגי בתים יש לך/ בכלל? (בית פיזי/ בית רוחני/ בית נכסף/ בית לאומי/ בית שבחלומות/ שבאגדות/ בית שבלב/ גוף).

• מה בין "בית מולדת" ל- "בית לאומי"?

• האם צרפת היא בית לצרפתים ואנגליה בית לאנגלים כפי שישראל היא בית ליהודים? למה? (נמקי את תשובתך).

The Basel Program

The Basel Program was formulated by Max Nordau at the First Zionist Congress, held in Basel, Switzerland in 1897. Its primary objective: "Zionism seeks to establish a publicly and legally assured home for the Jewish people in the Land of Israel." In other words, it conveyed the aspiration to establish a national home for the Jews in the Land of Israel, sanctioned by the nations of the world. The Basel Program did not make use of the word "state" – but rather, "home" – because there was concern about how the Ottoman authorities, who at time ruled Palestine, would react and could possibly harm the Jews living there.

- The Basel Program links the concepts of home and homeland. The word homeland has two dictionary definitions:
The first – the country a person is born in; one's native country.
The second – a tract of land or part of a country that a people has a long historical bond with.
- What is your homeland? Why? Can a person have "two homelands?"
- Is a homeland a home? What other kinds of homes do you have? (a physical home / a spiritual home / a home you yearn for / a national home / a home of your dreams / a fairy tale home/ a home in our hearts).
- What's the connection between a "homeland" and a "national home?"
- Is France a home to Frenchmen, and England to Englishmen, like Israel is a home to Jews? Why? (Explain your answer).

Pine - Leah Goldberg

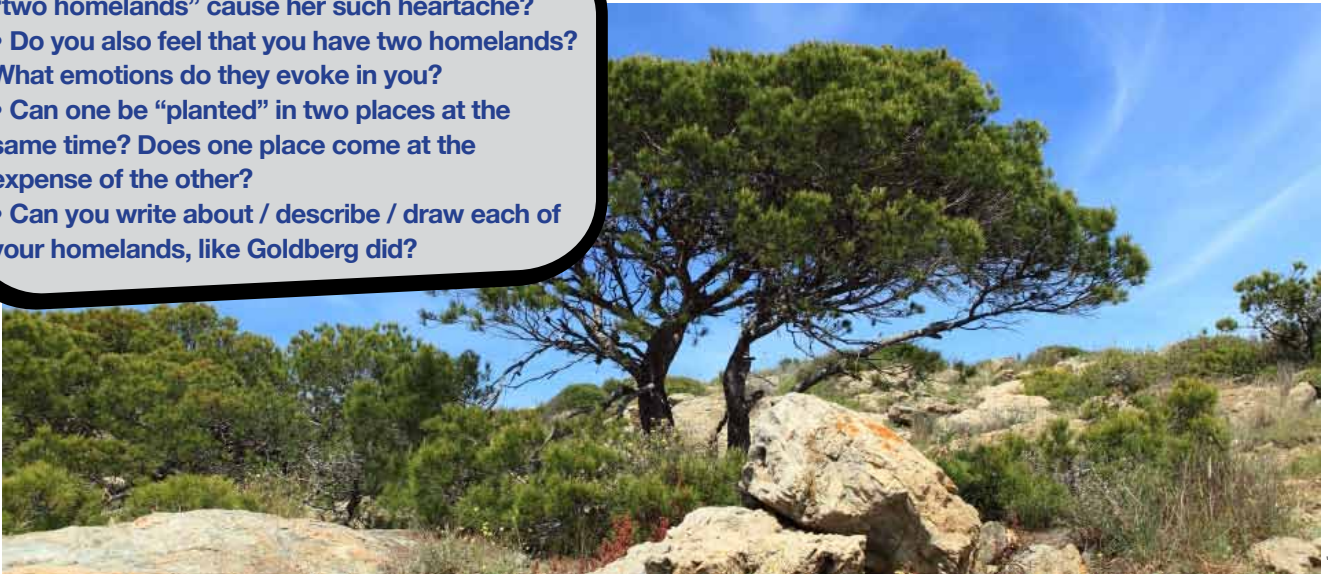
Here I will not hear the call of the cuckoo.
Here the tree will not wear a bonnet of snow,
But here in the shade of these pines
My whole childhood comes back to life.

The chime of the needles: once upon a time
homeland was the name I gave the snow,
and the greenish ice on the river's edge
was the language of the song in a foreign land.

Perhaps only migrating birds know –
when they're suspended between heaven and earth –
the heartache of having two homelands.

With you, I was planted twice,
With you, pine trees, I grew,
and my roots are in two different landscapes.

- Why, in your opinion, do Leah Goldberg's "two homelands" cause her such heartache?
- Do you also feel that you have two homelands? What emotions do they evoke in you?
- Can one be "planted" in two places at the same time? Does one place come at the expense of the other?
- Can you write about / describe / draw each of your homelands, like Goldberg did?

Leah Goldberg is one of the most prominent contemporary Hebrew poets. She was born at the beginning of the 20th century in Koenigsberg, Prussia and came to pre-State Israel as a young girl. In addition to poetry, Goldberg wrote children's books and was also a translator and literary critic and researcher. She received the Israel Prize in Literature in 1970, and was a professor of literature at the Hebrew University of Jerusalem.

Lyman Frank Baum, The Wonderful Wizard of Oz

"That is because you have no brains," the girl answered.

"No matter how dreary and gray our homes are, we people of flesh and blood would rather live there than in any other country, be it ever so beautiful. There is no place like home."

- Do you agree with Dorothy from the Wonderful Wizard of Oz? Do you also believe that there's no place like home, as beautiful as it may be?
- Which home do you think Dorothy is referring to? What other kinds of homes do you have?

• Why don't most of us open our homes 'wide open' all year long, like we do on Sukkot in the sukkah? What does that say about us? About the values of the modern world? About the contemporary structure of society? About how we view a home?

• Do most of us observe the hosting guests (ushpizin) commandment?

Mishna, Ethics of the Fathers 1:5

Yosi ben Yochanan of Jerusalem said:

"Let your house be wide open and let the poor be members of your household."

“Sukkot – The Special Value of Equality” - Avigail Graetz, an Israeli playwright

The Hebrew word sukkot is the plural form of sukkah – a booth or tabernacle, which is a makeshift structure with walls, covered with tree branches or bamboo poles. Throughout the holiday, the sukkah becomes the family’s primary living space. All their meals are eaten inside the sukkah and they may sleep there as well. The Torah commands us to leave our easy lives and comforts for a week and live like nomads. Nature should be trusted, precious belongings should be left behind, and everyone is equal. All too often our precious belongings define who we are and create barriers between us and those surrounding us. The holiday invites us to embrace the basics, to be at one with nature and its climate and, most importantly, to put aside the tools we use to judge others to truly accept them, for without their precious belongings they are just like us. The structure of the sukkah enables us to see just how fragile our “real” walls are, how the things around us are transitory, and how a “home” doesn’t need that much. Joy and happiness and the company of other people are everything we really need.

Avigail Graetz attributes values of equality, simplicity, modesty, and being at one with nature to the Sukkot holiday, and ranks human needs in a different way than the affluent society in the West has gotten us accustomed to. Does her belief that “joy and happiness and the company of other people are everything we really need” speak to you? Do you agree with those priorities?

- **What does a home need so it can be defined as one? Is there a connection between the place we live/sleep in and the feeling of being at home? How do we create such a feeling?**
- **Are you prepared to “leave your easy lives and comforts” for any period of time? What price will you pay if do that? And what will you gain?**

Avigail Graetz, who was born in Israel in 1975, has published poems and stories and is also an award-winning playwright. She used to write a widely-read column on a popular website, dealing with the weekly Torah portions and their connection to Buddhism.

Sukkot

For seven days, the sukkah becomes our home. What is a home? What does it symbolize? What meanings do we attach to it – physical, emotional, mental and national?

***“He is happiest, be he king or peasant, who finds peace in his home.”
Johann Wolfgang von Goethe***

Sukkot is a Biblical holiday that is celebrated for seven days, between 15 and 21 Tishrei. The first day is a holy day, which is followed by six intermediary festival days. Sukkot is one of the three pilgrimage holidays mentioned in the Bible, and in the days of the Temple, Jews would go to Jerusalem during Sukkot. Jews are commanded to live in a sukkah (booth or tabernacle) throughout the entire holiday and use it for all their regular household needs – such as eating their meals or even sleeping. By doing so, they commemorate the tabernacles of the Israelites in the desert following the exodus from Egypt. Another commandment associated with the holiday is the gathering of the four species. Gathering the four species means gathering four kinds of plants: a lulav (palm tree frond), an etrog (fruit from a citron tree), three myrtle branches, and two brook willows, which are bound and waved in all directions on each day of the holiday.

Leviticus 23:39-43

“But on the fifteenth day of the seventh month, when you gather in the produce of the land, you shall celebrate the festival of the Lord for a seven day period; the first day shall be a rest day, and the eighth day shall be a rest day. And you shall take for yourselves on the first day, the fruit of choice trees, palm branches, boughs of thick trees and willows of the brook, and you shall rejoice before the Lord your God for a seven day period. And you shall celebrate it as a festival to the Lord for seven days in the year. [It is] an eternal statute throughout your generations [that] you celebrate it in the seventh month. For a seven day period you shall live in booths. Every resident among the Israelites shall live in booths. So that your [ensuing] generations should know that I had the children of Israel live in booths when I took them out of the land of Egypt. I am the Lord, your God.”

Stones – Lev Tolstoy (Based on a translation from the Russian by Eliezer Steinman)

Two men went to a scholar for a lesson and to hear his insights on morality. One of them considered himself a great sinner. In his youth, he had fought with and struck a friend in the field, and the man died as a result of those blows. Since then, he had been tormenting himself and was unable to find any solace. The other man claimed to have never committed any serious offense and considered himself pure and honest.

The scholar questioned the two men and asked them about their lives and deeds. The first tearfully confessed his great sin. And he also didn't expect that his sin could be atoned for. The other man said he had never committed any major sins, and for that reason couldn't remember them and they didn't weigh heavily on his conscience.

The scholar said to the first man:

"Go, my son, beyond the fence and find a large stone, one that you are able to carry, and bring it to me." "And you," he said to the second man who had never committed any sins, "bring me as many stones as you can find and carry, but they must all be small stones."

And the two men went out as instructed and did what the scholar told them to do. One brought back a large stone, and the other a sack full of small stones. The scholar looked at the stones and said:

"And now - take all the stones and return them to the exact place you found them, and then come back to me again."

And the two men went out as instructed and did what the scholar told them to do. The first man easily found the place where he taken the large stone from and placed it there. But the other man could not remember the numerous places where he had collected the small stones. So he went back to the scholar with all his small stones, not having been able to follow the scholar's instructions.

"That's how it is with stones," the scholar said. "You easily returned the large, heavy stone to its place because you remembered where you had taken it from. But you, on the other hand, were unable to do so because you couldn't remember where you took the small stones from. The same holds true for a sin that a man commits. Like a heavy stone, it weighs on his conscience. His transgression will be lifted and his sin will be atoned. But, woe is the man who doesn't make note of his small sins and transgressions, because after many days he will not remember them nor find atonement for them."

- **Can you offer some examples of "large stones" and "small stones" from our own lives?**
- **Based on your understanding, why does the scholar believe that small sins and transgressions are no less significant than the large ones, and may even surpass them? How do you feel about this matter?**

Seemingly – Zrubavel Gilad

And seemingly it's so easy and natural
to say that one word
to a dear person
And it's natural to approach him
And hold his hand, and look into his eyes
And the cloud that envelops the heart will fade
Seemingly.

- Which “one word” do you think Gilad is referring to?
- How do you feel after reading his poem? Do you agree / identify with it - or not? Why is it so hard for so many people (whether friends or spouses) to utter that word?
- Who would you like to ask forgiveness from? What frightens people about asking for forgiveness? Why does “sorry seem to be hardest word?” And why does saying sorry expose us?

Maimonides, Mishneh Torah, Hilkhot Teshuvah (Laws of Repentance) 2:9

“Repentance (teshuvah) and Yom Kippur only atone for sins between man and God, such as eating forbidden foods or engaging in sinful sexual relations. Sins between one man and his fellow, such as striking, cursing, or stealing, are never forgiven until one pays for his debt and appeases his fellow. Even if he repays the money he owes, he must still ask for forgiveness. Even if he only spoke badly about his fellow, he must appease and beseech until he is forgiven. If his fellow refuses to forgive him, he must bring a group of three of his fellows and go to him and ask him (for forgiveness). If he still does not forgive him, he must go to him a second and third time (with a different group of three people). If he still refuses to forgive him, he should leave him be. And he who refuses to forgive is now the sinner.”

- Do you agree with Maimonides that neither repentance nor Yom Kippur can atone for a sin committed against another person, and that direct forgiveness must be obtained? Why?
- Why is a person who does not forgive his fellow seeking forgiveness, even after coming to him three times to ask for forgiveness, the sinner?

Zrubavel Gilad (1912-1988) was a Hebrew poet, editor and translator. He was born in Bessarabia and later fled to Odessa with his family. He came to pre-State Israel in 1924 and settled at Kibbutz Ein Harod, where he lived until his death. Zrubavel Gilad was one of the first members of the Palmach and wrote its anthem.

Yom Kippur

"Forgiveness does not change the past, but it does enlarge the future." Pablo Picasso

Yom Kippur is a Biblical holiday and is one of the Jewish festivals. It is considered the holiest day on the Jewish calendar. Yom Kippur, which falls on the tenth day of Tishrei, revolves around the themes of forgiveness and repentance. Furthermore, affliction is commanded by the Torah. According to Jewish sages, that affliction includes five prohibitions: no eating and drinking, no application of ointments, no bathing, no wearing of leather footwear, no sexual relations. Yom Kippur is the only fast day that is not postponed if it falls on Shabbat.

Leviticus 23:26-29

“And the Lord spoke to Moses, saying: But on the tenth of this seventh month, it is a Day of Atonement, it shall be a holy occasion for you, and you shall afflict yourselves, and you shall offer up a fire offering to the Lord. You shall not perform any work on that very day, for it is a Day of Atonement, for you to gain atonement before the Lord, your God. Those who will not be afflicted on that very day, shall be cut off from their people”

For the group leader

You've been given a "Forgiveness Presentation" consisting of 30 slides that visually depict different forms of forgiveness in a special way. As they watch the presentation, ask the participants to make note of the slides that speak to them. After that, each participant can choose a certain form of forgiveness that he/she related to in particular, and then tell the rest of the group why. Another possible activity: inspired by the slides, ask the participants to draw/create/write "their forgiveness." (If needed, the leader can prepare the necessary arts & crafts materials in advance – sheets of paper / glue / scissors/ etc.).

Repentance

What Rabbi Bunim Said

Rabbi Bunim of Peshischa would tell his followers: “The sins that a person commits – they are not his greatest crime. After all, temptation is powerful and his strength is limited. The greatest crime of a man is that he can repent at any moment, and does not do so.” (Or HaGanuz, 418)

- Do you agree with Rabbi Bunim that not repenting is worse than sinning? Why?
- As you see it, what does “repenting” mean? Does such a thing even exist?

- Do you agree that those who have repented come before the righteous? Why?
- Does genuine repentance really exist? Who defines what it is? What do you think it is? What does a person have to do in order to repent?
- And when it comes to a group/community – what is tikkun olam? (repairing the world). Is there such a thing as true tikkun or untrue tikkun?

Maimonides, Mishneh Torah, Hilkhos Teshuvah (Laws of Repentance) 7:4

“Those who have repented should not believe that they are far removed from the ranks of the righteous because of their sins and transgressions. On the contrary. They are loved and cherished by the Creator as if they had never sinned at all. Moreover, their reward is even greater because they have experienced the taste of sin and abandoned it and subdued their urges. Our sages taught us that ‘in a place where the penitent stand, the wholly righteous may not stand.’ In other words, they outrank those who have never sinned because they subdue their urges more than the others.”

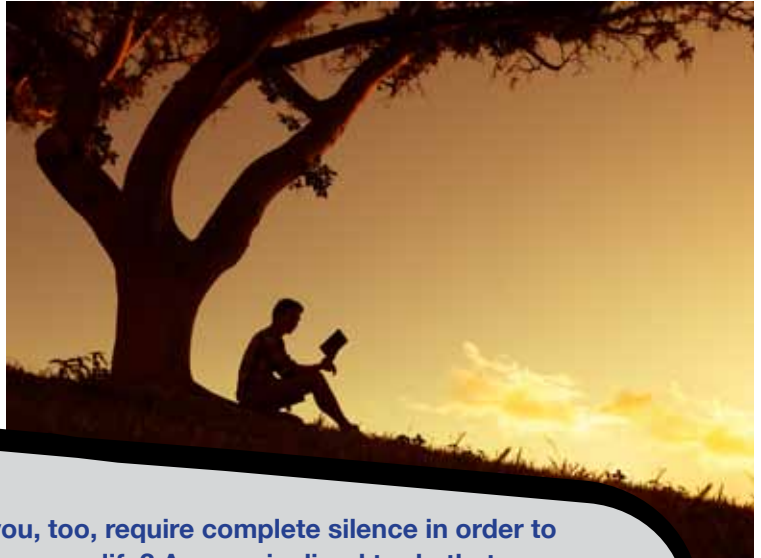
Soul-Searching

One of the commandments associated with Rosh Hashana and the ten days between Rosh Hashana and Yom Kippur is soul-searching and introspection. Before asking the Creator and our friends for forgiveness (for sins between man and God and between man and man), we are commanded to search our own souls and be as honest with ourselves as possible in all that concerns our behavior and morality. Soul-searching can be philosophical and secular, and can be done every day, from time to time or, according to Jewish tradition, once a year.

It's Good for a Man – Zalman Shazar

It's good for a man to be alone once,
No book, no companion,
No public, no private.
Just him and his heart
With his heart all alone.
It's good for a man to be alone once.
It's good that he be with none of his
possessions –
No home, no field, no demand, no obligation.
He should only listen to his heart and remain
totally silent.
It's good that he be with none of his
possessions
That he listen to his heart –
and understand his life
And know what exists
And feel what his life is...

Zalman Shazar (1889-1974) was the State of Israel's third president. He was an author, poet, historian, one of the heads of the Zionist movement, a member of Knesset, and the Minister of Education and Culture in Israel's first government.

- **Do you, too, require complete silence in order to examine your life? Are you inclined to do that on occasion? When was the last time you were on your own and listened to your heart / examined your life?**
- **Is soul-searching a spontaneous human process? Or is it a process we are commanded to perform and are reminded of thanks to the fixed date on the Jewish calendar?**
- **“It’s good that he be with none of his possessions” – what does that mean? As you see it, which possessions is Shazar referring to? Are they only personal possessions, or also national ones? What are the advantages of being without possessions? What are the dangers?**

The Life You Have – Yona Wallach

The life you have
is the life you've lived
Look back with understanding
Find the starting point
The creation
Create yourself
That's the best world
The only one
you'll be able to create
It's all within you
Uncover it
Start from the beginning
Look at your life
as a bad lesson
About things that happened
as a punishment
A banishment
Standing in the corner
A knockout in the first round
Fix it as one who has recovered
As one who has fallen ill.

- Wallach writes “create yourself.”

**If you had a magic wand, how would you like to create yourself?
What country would you choose to be born in, and what would be
your religion?**

- **If we look back with understanding – why is it necessary to
recreate ourselves? For which things within us can we show
understanding?**

- **“Find the starting point” -what is the starting point?
Do we have an individual starting point? And, as a people, do we
have a common starting point?**

- **For you, does the Jewish New Year symbolize a time of new
beginnings? Or do you feel that way more on January 1st? What
significance does your inner connection with the Hebrew date or the
Gregorian calendar date have?**

- **What would you like to wish yourself at the start of
the New Year? And wish the Jewish people?**

Yona Wallach was a prominent Israeli poet known for her influence and singularity. She died of cancer at the young age of 41 in 1985. What made Wallach special was her novel and bold writing that dealt with themes such as sexuality, blurred gender lines, the meaning of life, insanity and sanity.

Jewish Autumn – Avraham Halfi
(Music: Yoni Rechter)

<https://www.youtube.com/watch?v=jOXRSYIzKIg>

Jewish autumn in the land of my ancestors
sends me
hints of Elul.

Already going a bit insane inside of me
Are the tiny birds whistling the sadness
of Yom Kippur.

And then the shofars will be blown to open
the gates of heaven.
And Jewish faces from the Diaspora
in melancholy grey
will hover before the throne of the
Lord of the Universe.

With pleas and supplications and many sparks
in the depths of their eyes.

- **Who are “the tiny birds whistling the sadness?”**
- **“And then the shofars will be blown to open the gates of heaven.” What other meanings/ purposes can blowing the shofar on Rosh Hashana have?**
- **Why, in your opinion, did Halfi choose to write about Jews from the Diaspora and not Israeli Jews?**
- **“And Jewish faces from the Diaspora in melancholy grey” – Do Diaspora Jews have different faces than those of Jews living in Israel? Try to draw an image of a Diaspora Jew compared to a Jew living in Israel. Are there differences between Jews that stem from the place they live in?**

Avraham Halfi (1904-1980) was born in Poland and came to pre-State Israel at the age of 20. He was a poet and theater actor.

Rosh Hashana

"Some painters transform the sun into a yellow spot, and others transform a yellow spot into the sun." Pablo Picasso

Rosh Hashana is a Jewish holiday that falls on the first and second days of Tishrei, which are also the first days of the Jewish calendar.

According to Jewish tradition, Rosh Hashana is considered the day on which God is proclaimed the king of all humanity. It is also considered the day of judgment, when man is judged for his actions in the passing year and his fate is sealed for the coming year. The main good deed ("mitzvah") associated with the holiday is blowing the shofar. Jews also send each other greeting cards, recite the Tashlich prayer, and partake in a festive meal that includes special holiday dishes, including apples and honey.

Rosh Hashana – The Day of the Shofar Blowing? (Numbers 29:1-2)

"And in the seventh month, on the first day, there shall be a holy convocation for you; you shall not perform any mundane work. It shall be a day of shofar sounding. You shall offer up a burnt offering..." .

The only custom unique to Rosh Hashana that appears in the Torah is the mitzvah to celebrate the holiday by blowing the shofar with great fanfare.

**The shofar is blown in a public setting.
What does it symbolize for the individual?
For the public?**

Again We Begin Anew - Natan Yonatan

Again we begin anew, as all begin;
The sower, the reaper, the poet, the leaves
falling with the wind, the pearls of dew
And the wave returning to its sloped shores.

Again we begin anew. Why not?
What's wrong with that?
Even this time occasionally loses count
And the wave wants to return to shore
And the music box plays the song once more.

Again we begin anew, as all begin;
We'll sing the song with the same words
Which never tire, like the waves
That endlessly return
To the vast sea
To the sands of the sloped shores.

Natan Yonatan (born in the Ukraine in 1923, died in Israel in 2004) was an Israeli poet. His poems have been translated into several languages. Music was also written for the lyrics, which were later recorded and performed by various artists.

Concept & Development: Department for Diaspora Activities, 2016-5776

Main Editor: Gusti Yehoshua-Braverman, Head of the Department for Diaspora Activities

Materials collection, writing, editing and production: Erella Goren

The booklet was published exclusively for internal educational purposes

The “Beit Ha’am” program was developed by the Department for Diaspora Activities at the World Zionist Organization, and its aim is to foster a dialog about issues relating to the meaning of Zionism in the 21st century. This is an opportunity for each and every one of us, anywhere around the world and regardless of previous knowledge, to reflect, question and discuss Zionism and the degree of its relevance to our lives.

Has the Zionist vision been fulfilled? What role does the State of Israel play in the eyes of those who live outside the country? What does the relationship between Israel and the Diaspora look like in this day and age? And other questions.

The program provides a diverse selection of materials, including traditional and contemporary texts, video clips, works of art, games, etc. Using these materials, we seek to create a spirited, critical and current dialog.

This booklet, which is part of the broad and dynamic range of areas we are involved in, proposes activities for the High Holidays.

The significance and symbolism inherent in the High Holidays affects every person, and certainly every Jew: soul-searching, forgiveness, repentance, home, and more. The booklet contains songs, quotes from Jewish texts, and passages from works of prose and essays that offer a look at the holidays from a personal, and less common, perspective. By assembling the texts and highlighting their themes, we’re enabling you to have a glimpse of the Jewish and Israeli experience as reflected in diverse literary works, and worlds of the authors and thinkers whose writing contributed to shaping the Israeli and national ethos.

We invite you to make use of the booklet in your activities.

“Beit Ha’am” materials are available in Hebrew, English, Spanish, French, Portuguese and German and, if needed, can be translated into additional languages. The materials can be utilized in different frameworks and for diverse audiences.

If you have any request or query regarding the subject, please contact us at beithaam@wzo.org.il.

Gusti Yehoshua-Braverman, Head of the Department for Diaspora Activities

ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization
המחלקה לפעילות בתפוצות
Department for Diaspora Activities

Beit Ha'am

Z-Talks

בית העם

שיג ושיח ציוני

Again We Begin Anew

A Beit Ha'am Anthology for
the High Holidays:
Rosh Hashana,
Yom Kippur and Sukkot

